

Til § 18.

Udkast 1964 indeholder ligeså lidt som AL 1930 nogen udtrykkelig lovbestemmelse om aktiers omsættelighed svarende til forslagens § 18. Det har imidlertid altid været antaget i dansk ret at en aktie er frit omsættelig, med mindre andet følger af lov eller vedtægter, og bestemmelsen herom i forslagens § 18 er derfor alene at anse for en lovfæstelse af gældende ret.

Vedtægtsbestemte begrænsninger i aktiernes omsættelighed er hyppigt forekommende i danske aktieselskaber. Efter forslagens § 18 vil der fortsat være mulighed for at etablere omsættelighedsbegrænsninger i henhold til vedtægtsbestemmelse. En fuldstændig aftalefrihed, som den, der her i landet hidtil har bestået på dette område, var man imidlertid fra de øvrige landes side betænkelig ved. Hvad enten omsættelighedsbegrænsningen tager karakter af et forbud mod aktieovergang uden samtykke fra bestyrelsen eller et af selskabets andre organer eller af en forkøbsret eller en selvstændig køberet for de øvrige aktionærer eller andre, indebærer den ubegrænsede frihed til at affatte sådanne vedtægtsbestemmelser efter opfattelsen i de øvrige nordiske lande så store muligheder for misbrug, at det er påkrævet som et led i beskyttelsen af aktionærminoriteterne at foretage en legal regulering af disse forhold.

I forslagens § 18 er derfor optaget en bestemmelse om, at vedtægterne kun kan begrænse omsætteligheden for navneaktier — hvilket er i overensstemmelse med AL 1930 § 25 — og kun i overensstemmelse med de nye forskrifter i forslagens §§ 19-20 eller særlig lov.

Til § 19.

Bestemmelserne i forslagens § 19 regulerer den i danske aktieselskaber hyppigt forekommende form for omsættelighedsbegrænsning, hvorved der vedtægtsmæssigt tillægges aktionærer eller andre købsret til tilfælde af aktieovergang.

De tilsvarende bestemmelser i de øvrige nordiske landes lovforslag er i overensstemmelse med den der bestående tradition udformet som regler om „lösen“, hvorefter aktionærer eller andre er berettiget til at „lösa“ aktier, som overgår til en ny ejer. Efter disse regler kan aktionæren frit sælge sin aktie, men den berettigede kan forlange at overtage aktien fra køberen, der således er undergivet en slags indløsningspligt. Efter det danske forslag opretholdes gældende rets frie adgang til at udforme vedtægternes indløselighedsregler efter hvert enkelt selskabs behov, jfr. forslagens § 4, nr. 12.

Ligesom efter hidtidig praksis står det efter forslaget selskaberne frit for at bestemme, i hvilke til-

fælde af aktieovergang (salg, gave, familie- eller arveretlig erhvervelse, retsforfølgning o. s. v.) forkøbsretten skal blive aktuel, og hvilke kredse af personer („aktionærer eller andre“) der skal være forkøbsberettigede. Det er alene de nærmere regler om forkøbsrettens indhold og udnyttelse forslagens § 19 vil regulere:

Ifølge § 19, *stk. 1* skal vedtægterne indeholde de nærmere regler om forkøbsretten. Herefter må vedtægterne i hvert fald angive, i hvilke tilfælde af aktieovergang forkøbsretten bliver aktuel, og hvem den tilkommer. Herudover kræver *stk. 1* angivet, i hvilken rækkefølge forkøbsretten tilkommer de berettigede, samt de frister, der skal gælde for de forkøbsberettigedes akcept af tilbud og erlæggelse af købesummen.

Forslaget forudsætter i overensstemmelse med selskabsretlig sædvane, at selskabets bestyrelse fungerer som mellemlid mellem aktiesælger og aktiekøber, og ved § 19, *stk. 3*, pålægges det *ex tute* bestyrelsen straks at lade indkomne tilbud gå videre til de forkøbsberettigede.

I praksis har der ofte været rejst spørgsmål om, hvorvidt en forkøbsberettiget har ret til at forlange sig tiltransporteret en vilkårlig del af en aktiepost, hvortil han har forkøbsret. Dette spørgsmål foreslås i forslagens § 19, *stk. 2, 1. pkt.*, løst således, at en sådan ret til partiel udnyttelse af forkøbsretten kun haves, såfremt vedtægterne udtrykkelig bestemmer det.

Spørgsmålet om fastsættelsen af købesummen er ligeledes et forhold, som erfaringsmæssigt ofte giver anledning til tvistigheder mellem de interesserede parter. I § 19, *stk. 2, 2. pkt.*, og *stk. 4* har man derfor foreslået en løsning heraf, dels for tilfælde, hvor vedtægterne indeholder en bestemmelse om beregningsgrundlaget for købesummen, dels for tilfælde, hvor problemet henstår uløst i vedtægterne.

For så vidt angår den førstnævnte situation bestemmer § 19, *stk. 2, 2. pkt.*, at såfremt vedtægternes regler om beregningsgrundlaget for købesummen måtte føre til en åbenbart urimelig pris for aktierne, kan bestemmelsen tilsidesættes ved dom, og prisen fastsættes da efter reglerne i forslagens *stk. 4*. — Bestemmelsen i *stk. 2* forudsætter, at vedtægternes bestemmelser om købesummens fastsættelse normalt skal være bindende for de interesserede parter, idet bestemmelsen efter sin ordlyd kun åbner mulighed for, at en køber eller sælger kan få vedtægtsbestemmelserne tilsidesat i de undtagelsestilfælde, hvor vedtægternes beregningsregler fører til en åbenbart urimelig pris.

Bestemmelsen i forslagens § 19, *stk. 2*, angiver ikke, hvad der skal forstås ved en „åbenbart urime-